

ECHO NA PIEDESTALE

19.09 – 19.10.2025

kuratorka: **Kamila Kobierzyńska**

Wystawa zbiorowa uczestników(-czek) Pracowni Fotografii w Centrum Kultury Zamek

Natalia Grot, Izabela Hazell, Wojciech Jastrzębski, Paula Kasprzyk, Tomasz Kłuczyński, Aleksandra Knotz, Martyna Melewska, Agata Ostrowska, Małgorzata Skořuda, Ewelina Stolarska, Aleksandra Wojciechowicz

Cytadela w Poznaniu to wyjątkowy park rzeźb, w którym sztuka współtworzy codzienny pejzaż miasta. Dla wielu mieszkank i mieszkańców to miejsce wspomnień, dla uczestniczek i uczestników Pracowni Fotografii – pole uważnej obserwacji. Park jest czymś więcej niż tłem: to mapa codziennych tras, ogród pamięci i otwarte muzeum. Wracamy tu od lat z analogowymi aparatami, śledząc, jak światło, pora dnia i czas zmieniają odbiór form, jak patyna i roślinność dopisują kolejne rozdziały.

„Echo na piedestale” to wybór kadrów, które próbują uchwycić charakter tych dzieł i ich trwanie w tkance miasta. Wystawa, obok tworzenia gościnnej przestrzeni po prostu do przebywania, ma zadanie porządkujące i opiekuńcze: zatrzymać to, co ulotne, zarchiwizować stan obecny, aby można było wracać, porównywać oraz świadomie dbać. Materiał kieruje się zarazem w stronę bezczasu. Te fotografie wymykają się dacie. Mogły powstać w latach sześćdziesiątych. Mogły powstać dziś. Czarno-biała, analogowa konwencja zawiesza czas, wyciągając na wierzch ziarnistość, rysunek materii, krawędzie światła. Najpierw dotykamy powierzchni rzeźb, struktur i światłocieni, potem schodzimy do ciemni, gdzie obraz rodzi się z chemii i cierpliwości.

Rzeźby na Cytadeli stoją dla wszystkich, są dostępne bez biletu i o każdej porze. Fotografia pozwala spotkać je na nowo, a jednocześnie przypomina, że wspólne dobro potrzebuje wspólnej uwagi.

Na wystawie prezentowane są dwie rzeźby:

1. IRENA WOCH (1928-2023)

Zakochani, 1968

brąz, odlew na podstawie gipsowego modelu konkursowego
z kolekcji prywatnej

2. JERZY SOBOCIŃSKI (1932-2008)

Skrzydlaty, 1968

model gipsowy rzeźby znajdującej się w Parku Cytadela, gips
własność rodziny - Robert Sobociński

O HISTORII PLENEROWEJ GALERII RZEŹBY W PARKU CYTADELA

tekst: Anna Borowiec

Park Przyjaźni to projekt poświęcony rzeźbom plenerowym stojącym na poznańskiej Cytadeli. Jego nazwa związana jest z historią Parku Cytadela, w którym znajdują się dwadzieścia trzy rzeźby zrealizowane w ramach Poznańskich Spotkań Rzeźbiarskich w latach 1968–1971 (dwie z pierwotnie wykonanych dwudziestu pięciu rzeźb niestety nie zachowały się).

W 1961 roku w Poznaniu pojawiła się inicjatywa utworzenia Parku Przyjaźni i Braterstwa Broni na terenie dawnej Cytadeli. Kilka miesięcy później, w lutym 1962 roku, odbyło się pierwsze posiedzenie Społecznego Komitetu Budowy Parku-Pomnika Braterstwa Broni i Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Park miał zostać zbudowany w czynie społecznym. Patronat nad przedsięwzięciem objął ówczesny minister obrony narodowej – Marian Spychalski. Idea usytuowania w nim rzeźb plenerowych pojawiła się zaraz na samym początku. Podobne pomysły realizowano w tamtym okresie w różnych miastach w Polsce, w związku z ogólnopolską inicjatywą tworzenia rzeźb dla przestrzeni publicznych podjętą przez Zarząd Sekcji Rzeźby Związku Polskich Artystów Plastyków.

W 1967 roku w Wydziale Kultury Prezydium Rady Narodowej miasta Poznania odbyło się posiedzenie w sprawie zorganizowania *Spotkań rzeźbiarskich* w Parku Przyjaźni Braterstwa i Broni na Cytadeli. Od początku podkreślano, że impreza ta nie ma mieć charakteru martyrologicznego, ale ma być to „pomnik zwycięstwa i nowego życia” [1].

Organizatorem imprezy zostało Prezydium Rady Narodowej miasta Poznania wraz ze Społecznym Komitetem Budowy Parku Przyjaźni Braterstwa Broni na Cytadeli oraz sekcja rzeźby Zarządu Okręgu ZPAP w Poznaniu. Pierwszym z obiektów, inicjującym powstanie parku rzeźb plenerowych na tym obszarze, były *Mewy* Jerzego Sobocińskiego, umieszczone w 1968 roku w ogrodzie wodnym przy alei Republik.

Budowa Parku Przyjaźni i Braterstwa Broni w Poznaniu trwała jeszcze w latach 70., w roku 1970 wykonano tory saneczkowe, planowano zrealizowanie Muzeum Szaty Roślinnej, które ostatecznie nie powstało, w roku 1971 oddano do użytku rosarium, a w roku 1982 Muzeum Armii „Poznań”. Po transformacji ustrojowej, w 1992 roku zmieniono ponownie nazwę tego miejsca z Parku Przyjaźni i Braterstwa Broni na Park Cytadela.

[1] Protokół posiedzenia w Wydziale Kultury PRN m. Poznania w sprawie Spotkań rzeźbiarskich w Parku Przyjaźni Braterstwa i Broni na Cytadeli w dniu 8.III.1967, w: Poznańskie Spotkania Rzeźbiarskie na Cytadeli 1968-1970, Archiwum Państwowe w Poznaniu, zespół: Prezydium Rady Narodowej miasta Poznania, sygn. 2169.

Tekst powstał w ramach projektu Sztuka Poznania. Więcej informacji na stronie: www.sztukapoznania.com

Opieka merytoryczna nad projektem Sztuka Poznania: Anna Borowiec, Mateusz M. Bieczyński.

Wystawę dofinansowano z budżetu Miasta Poznań.

ORGANIZATOR:

PARTNER:

